

EUTHANASIE 'is te vaak straatje zonder einde'

Sp.a wil doorverwijsplicht voor weigerende artsen opnemen in uitbreiding van wet

Artsen die geen euthanasie willen uitvoeren, moeten hun patiënt verplicht doorverwijzen. Dat zegt sp.a in een wetsvoorstel. 'Nu worden patiënten al te vaak van het kastje naar de muur gestuurd', hekelt Kamerlid Karin Jiroflée. 'Ook als ze terminaal zijn.' De andere politieke partijen reageren verdeeld.

0 shares

'Nee, ik kan het niet. Ik doe het niet.' Meer hoeft een arts die gewetensproblemen heeft om euthanasie uit te voeren vandaag niet te zeggen. Met die weigering is de kous af. Het is dan aan de patiënt om zelf op zoek te gaan naar een arts die zijn euthanasiewens wel wil inlossen. "Terwijl een dokter toch de morele plicht heeft om door te verwijzen, ligt die plicht niet wettelijk vast", stelt sp.a-Kamerlid Karin Jiroflée. "Dat zou nochtans een grote hulp zijn voor de patiënt. Want vind maar eens een andere arts op zo'n precair moment in je leven. Evident is dat niet." De doorverwijsplicht past in een reeks wetsvoorstellen die de socialistische partij klaar heeft voor een uitbreiding van de euthanasiewet. "Nu weten patiënten vaak niet waar te beginnen, of ze worden doorverwezen naar een arts die het evenmin wil", klaagt Jiroflée aan. "Van het kastje naar de muur, zeg maar. Zo wordt die vraag naar euthanasie al te vaak een straatje zonder einde. Dan zien wij artsen liever eerlijk doorverwijzen naar collega's die de wet wel willen toepassen."

Gijzelen

Palliatief expert Wim Distelmans (UZ Brussel) is al langer gewonnen voor het idee. Een doorverwijsplicht zou artsen met de neus op hun verantwoordelijkheden drukken, meent hij. "En dat is nodig, gezien de schrijnende toestanden. Zeker als dokters op het laatste nippertje afhaken, komen patiënten in een vreselijke situatie terecht. Want wat als je aan bed gekluisterd ligt en amper 40 kilogram weegt? Dan is het niet realistisch om te zeggen: zoek maar iemand anders." Het kan niet zijn dat artsen patiënten gijzelen omdat ze gewetenswroeging hebben: daar is de politieke wereld het volmondig over eens. Moeten we dat aanpakken met een aanpassing van de euthanasiewet? Daarover zijn de meningen verdeeld. Niet noodzakelijk, menen N-VA en CD&V. Toch wel, vinden Groen en Open Vld. "Patiënten worden nog te vaak aan het lijntje gehouden", vindt gemeenschapssenator Jean-Jacques De Gucht (Open Vld). Hij diende tijdens de vorige legislatuur een soortgelijk wetsvoorstel in. Daarin pleitten de liberalen om een termijn vast te leggen voor artsen: ofwel om gevolg te geven aan het euthanasieverzoek, ofwel om het medisch dossier over te dragen. Verplicht doorsturen of niet? Ook bij Groen duwen ze mee aan de kar. "Het kan niet dat de patiënt in de kou blijft staan omdat een arts gewetensproblemen heeft", beaamt Kamerlid Anne Dedry. Of je als patiënt nu in het ziekenhuis ligt, thuiszit of in een woon-zorgcentrum verblijft, je moet de garantie hebben dat je euthanasieverzoek tenminste wordt doorgespeeld, benadrukt sp.a nog. Karin Jiroflée stoort zich in het

bijzonder aan wat een recent VUB-onderzoek heeft vastgesteld. Een ruime bevraging bij 660 Vlaamse woonzorgcentra bracht aan het licht dat die dikwijls niet ingaan op een euthanasievraag, omdat dat niet strookt met hun beleid of omdat de artsen liever voor sedatie kiezen om zo de strikte euthanasieprocedure te omzeilen. Brengt een doorverwijsplicht daar verandering in? Zowel bij N-VA als CD&V lopen ze niet bepaald warm voor het voorstel. "Wij zien de grote angel niet", licht Valerie Van Peel (N-VA) toe. "Er is ondertussen toch al meer openheid over de hele thematiek. Gaat het om euthanasie, dan zijn de geesten al wat gerijpt. Is de nood aan zo'n plicht dan wel zo groot? Vinden patiënten sowieso niet sneller de weg naar een andere arts?"

Heldere communicatie

Rest ook de vraag of de plicht juridisch wel standhoudt, gaat Van Peel verder. "Weiger je als arts euthanasie uit te voeren, dan zul je toch ook niet graag het telefoonnummer doorgeven van een collega die het wel wil doen. Actief doorverwijzen leidt ongetwijfeld tot spanningen, tot het gevoel medeplichtig te zijn." Van Peel verwijst ook naar de wet op patiëntenrechten: dat een arts altijd moet informeren, ook over het levenseinde. "Misschien moeten we dat meer in de verf zetten?" Bij CD&V, dat zich eerder verzette tegen de uitbreiding van de euthanasiewet voor minderjarigen, zouden ze liever de wet op palliatieve zorg aanpakken. "Patiënten met een beperkte levensverwachting moeten daarop veel vroeger aanspraak kunnen maken. Nu

komt dat pas aan het einde van hun leven. Dokters moeten volgens de wet sowieso tijdig aangeven of ze al dan niet tot euthanasie willen overgaan. Verruim je die palliatieve zorg, dan vervroeg je ook een heldere communicatie. Zo komen patiënten aan het einde van de rit niet voor negatieve verrassingen te staan." Want dat woordje 'tijdig' is nu vooral een rekbaar begrip, zo leert de praktijk. Net als de tweedeling terminaal/niet-terminaal. Zo maken veel ziekenhuizen en artsen er een punt van om alleen euthanasie uit te voeren bij terminale patiënten, duidt Distelmans. Alleen, wat is terminaal? "Ook al heeft hun patiënt maar twee weken meer te leven, toch spreken sommige artsen van niet-terminaal. Precies om niet te moeten toegeven: ik kan het niet, ik doe het niet. Leg je de doorverwijsplicht formeel vast, dan zouden zulke patiënten veel sneller weten bij wie ze wel terechtkunnen."